

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТАНОВКА КОНЦЕРТНОГО НОМЕРУ

7,8

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітнього рівня: перший (бакалаврський)
Освітньо-професійної програми: 025.00.02 Сольний спів

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02100554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Проц. № 2665/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я)

« » 2022

Київ – 2022

Розробник: Левіт Дмитро Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Викладач: Левіт Дмитро Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

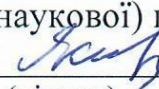
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 30.08. 2022 року № 11

Завідувач кафедри Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів

____.____.2022 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____.2022 р.

Заступник декана Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій Жильцов

10 2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Постановка концертного номеру для студентів

спеціальності 025 Музичне мистецтво
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2021/2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 1858/21	
<i>Жильцов</i> (підпис)	<i>Жильцов</i> (прізвище, ініціали)
« »	20 21

Розробник: Левіт Дмитро Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Викладач: Левіт Дмитро Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 30.08. 2021 року № 10

Завідувач кафедри Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів

_____._____.2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____._____.2020р.

Заступник директора Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
Вид дисципліни	<i>Обов'язкова</i>		
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>		
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>5 / 150</i>		
Курс	<i>4</i>		
Семестр	<i>7</i>	<i>8</i>	
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>2</i>		
Обсяг кредитів	<i>2</i>	<i>3</i>	
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	<i>90</i>	
Аудиторні	<i>54</i>	<i>54</i>	
Модульний контроль	<i>4</i>	<i>6</i>	
Семестровий контроль	<i>-</i>	<i>30</i>	
Самостійна робота	<i>2</i>	<i>-</i>	
Форма семестрового контролю	<i>-</i>	<i>екзамен</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування системи теоретичних знань, практичних вмінь і навичок для постановки концертних номерів, засвоєння елементів режисерського мистецтва, оволодіння практичними засобами та методами, удосконалення культури майбутнього постановника концертних номерів.

Завдання курсу:

- усвідомлення суті і функцій концертного номеру, його місця у роботі організатора - постановника музично-видовищних заходів;
- опанування знань і умінь, необхідних для роботи з учасниками колективів, сольними виконавцями над головним елементом музичного видовища – концертним номером у театралізованих заходах, шоу-програмах, концертах;
- оволодіння досвідом творчої діяльності в галузі концертної діяльності в музично-видовищної та виконавській практиці.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності**: загальні та фахові (спеціальні).

Загальні компетентності	
ЗК-1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-6	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК-7	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК-12	Здатність працювати автономно.

ЗК-13	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК-14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК-15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-16	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК-17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні)компетентності

СК-4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК-5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК-6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК-7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК15	Здатність здійснювати менеджерську, аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва.

3. Результати навчання за дисципліною

PH-1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності.
PH-3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
PH-4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту
PH-5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
PH-8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
PH-11	Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській практичній діяльності.
PH-12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH-13	Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
PH-15	Демонстрація музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва. Знати основи педагогіки та психології та володіти навчальним репертуаром з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.
PH-16	Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.
PH-17	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Начальна програма дисципліни «**Постановка концертного номеру**» забезпечена електронним навчальним курсом (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=21174>) та може за потреби викладатись **дистанційно**.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
л		п	лаб	с.р.	сем.к.	м.к.	
1	2	3	4	5	6	7	8
7-й семестр							
Змістовий модуль 1. Робота над етикою виконавця, підборкою репертуару, концепцією, стилем та стилізацією, костюмом, гримом та реквізитом.							
Тема 1. Етика поведінки артиста на сцені. Психологічний портрет артиста. Особливості роботи сольного виконавця, малої групи, ансамблю на сцені.	12		10		2		
Тема 2. Принципи підбору концертного репертуару. Робота з лібрето і клавіром. Аналіз концертних номерів на прикладі світової класики естрадної творчості.	10		10				
Тема 3. Розробка концепції кон-цертного номера. Режисерський аналіз музичного твору і його сценічне рішення.	12		12				
Тема 4. Стиль і стилізація номера. Пластичне вирішення концертного номера. Поза, міміка, жест.	10		10				
Тема 5. Костюм, грим, реквізит як засоби виразності концертної творчості.	12		12				
Модульний контроль	4						4
	60		54		2		4
8-й семестр							
Змістовий модуль 2. Робота над постановкою концертного номеру громадсько-патріотичної спрямованості, комічного жанру, театралізованого концертного номера.							
Тема 6. Постановка номера громадсько-патріотичної спрямованості.	10		10				
Тема 7. Постановка номера комічного жанру.	12		12				
Тема 8. Театралізація кон-цертного номера. Закони театралізації	12		12				
Тема 9. Постановка театра-лізованого концертного номера.	10		10				
Тема 10. Робота над об'єднанням концертних номерів в концертну програму.	10		10				
Модульний контроль	6						6
Семестровий контроль	30					30	
	90		54			30	6
Усього годин	150		108		2	30	10

5. Програма навчальної дисципліни

7-й семестр

Змістовий модуль 1. Робота над постановкою концертного номеру громадсько-патріотичної спрямованості, комічного жанру, театралізованого концертного номера.

Тема 1. Етика поведінки артиста на сцені. Психологічний портрет артиста. Особливості роботи сольного виконавця, малої групи, ансамблю на сцені.

Психологічні типи і види поведінки. Відсутність театральної коробки. Контакт між виконавцями і глядачем. Гармонійне існування на сцені в образі. Етичні помилки роботи на сцені.

Тема 2. Принципи підбору концертного репертуару. Робота з лібрето і клавіром. Аналіз концертних номерів на прикладі світової класики естрадної творчості.

Визначення ідейно-тематичної спрямованості номеру, його жанрових ознак, актуальність номера, соціальна значущість, ідейна позиція виконавця. Місце номера в концертній програмі. Розробка режисерського задуму номеру.

Тема 3. Розробка концепції концертного номера.

Режисерський аналіз музичного твору і його сценічне рішення.

Відмінність музикознавського і режисерського аналізу. Етапи режисерського аналізу музичного твору. Варіативність сценічного тлумачення. Сміслові значення музичних інтонацій, «переінтонування» музичного матеріалу.

Тема 4. Стил і стилізація номера. Пластичне вирішення концертного номера.

Поза, міміка, жест.

Підбір пластичних виразних засобів – жести, міміки, пози – згідно жанрової характеристики номера. Робота виконавця з режисером, хореографом. Освоєння сценічного простору.

Тема 5. Костюм, грим, реквізит як засоби виразності концертної творчості.

Організація наочного середовища, в якому діє виконавець. Принципи створення образу-маски. Символ, метафора і асоціація – головні принципи використання костюма, гриму і реквізиту в номері.

8-й семестр

Змістовий модуль 2. Робота над постановкою концертного номеру громадсько-патріотичної спрямованості, комічного жанру, театралізованого концертного номера.

Тема 6. Постановка номера громадсько-патріотичної спрямованості.

Втілення режисури громадсько-патріотичного концертного номеру програми:

- задум концертного номеру
- пошуки образного рішення номеру
- пошук форм і засобів контакту з глядачем, партнером
- пошуки музичного оформлення
- пошуки художнього оформлення
- розробка пластичного малюнка номеру
- робота над образом у номері
- відпрацювання окремих трюків, реприз, хореографії, вокалу в залежності від основної жанрової спрямованості номерів
- розробка темпоритмічного малюнку номерів, та атмосфери.
- робота над постановкою фінальної частини номерів (уклін, “бісовка”, ухід артистів зі сцени).

Тема 7. Постановка номера комічного жанру.

Втілення режисури комічного концертного номеру програми:

- задум концертного номеру
- пошуки образного рішення номеру
- пошук форм і засобів контакту з глядачем, партнером
- пошуки музичного оформлення
- пошуки художнього оформлення
- розробка пластичного малюнка номеру
- робота над образом у номері
- відпрацювання окремих трюків, реприз, хореографії, вокалу в залежності від основної жанрової спрямованості номерів
- розробка темпоритмічного малюнку номерів, та атмосфери.
- робота над постановкою фінальної частини номерів (уклін, “бісовка”, ухід артистів зі сцени).

Тема 8. Театралізація концертного номера. Закони театралізації

Театралізація як явище мистецтва, пов'язане з емоційною сферою людського сприйняття. Історичні умови виникнення методу театралізації. Театралізація –

організація матеріалу за законами драматургії. Засоби театралізації. Символіка, образність, як естетична основа театралізації. Метафора – образне зіставлення предмету з якимось іншим на основі загальних для них ознак, алегорія – тобто інакомовлення, зображення абстрактної ідеї засобами конкретно-зримого образу. Театралізація пісенного матеріалу. Ідейно-емоційні засоби виразності, використання жанрів мистецтв, вимоги щодо добору жанрів мистецтв в концертному номері. Художньо-декоративне та світлозвукосумове вирішення номеру. Наочні засоби виразності.

Тема 9. Постановка театралізованого концертного номеру.

Практична робота над постановкою театралізованого концертного номеру (за вибором студента)

Тема 10. Робота над об'єднанням концертних номерів в концертну програму.

Практична робота над об'єднанням концертних номерів в концертну програму (за вибором студентів)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування практичних та лабораторних занять	1	27	27	27	27
Робота на практичному занятті	10	27	270	27	270
Виконання завдань до самостійної роботи	5	1	5	-	-
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	327		322
Максимальна кількість балів: 649, розрахунок коефіцієнта $649/60=10,82$, екзамен - 40					
Загальна кількість балів: 60+40=100					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Теми	Год.	Бали
Розкрити роль поняття «Етична поведінка виконавця на сцені»	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться у формі практичного показу концертного номера.

Максимальна кількість балів – 25.

№	Критерії оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1.		
1.	Своєчасність виконання	2
2.	Креативність при розкритті теми та ідеї концертного номера	3
3.	Використання виразних засобів	3
4.	Цілісність та завершеність концертного номера	10
5.	Акторська майстерність.	7
Максимальна кількість балів		25
Змістовий модуль 2.		
1.	Своєчасність виконання	2
2.	Креативність при розкритті теми та ідеї концертного номера	3
3.	Використання виразних засобів	3
4.	Цілісність та завершеність концертного номера	10
5.	Акторська майстерність.	7
Максимальна кількість балів		25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Іспит.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Навчальним планом не передбачено.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «ПОСТАНОВКА КОНЦЕРТНОГО НОМЕРУ»

Модуль 1	Змістовий модуль 1					Змістовний модуль 2				
Назва модуля	Предмет і завдання курсу. Поняття концертного номеру, його структура, композиційна побудова, жанрові характеристики. Постановочний план концертного номера. Постановка концертного номера ліричного характеру.					Робота над постановкою концертного номеру громадсько-патріотичної спрямованості, комічного жанру, театралізованого концертного номера.				
Кількість балів за модуль										
Тема	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Практичні (год.)	10	10	12	10	12	10	12	12	10	10
Назва навчального модуля (практичне заняття)	Тема 1. Етика поведінки артиста на сцені. Психологічний портрет артиста. Особливості роботи сольного виконавця, малої групи, ансамблю на сцені.	Тема 2. Принципи підбору концертного репертуару. Робота з лібрето і клавиром. Аналіз концертних номерів на прикладі світової класики естрадної творчості.	Тема 3. Розробка концепції концертного номера. Режисерський аналіз музичного твору і його сценічне рішення.	Тема 4. Стиль і стилізація номера. Пластичне вирішення концертного номера. Поза, міміка, жест.	Тема 5. Костюм, грим, реквізит як засоби виразності концертної творчості.	Тема 6. Постановка номера громадсько-патріотичної спрямованості.	Тема 7. Постановка номера комічного жанру.	Тема 8. Театралізація концертного номера. Закони театралізації	Тема 9. Постановка театра-лізованого концертного номера	Тема 10. Робота над об'єднанням концертних номерів в концертну програму.
	Практ. (10+1)*5= 55 б	Практ. (10+1)*5= 55 б	Практ. (10+1)*6= 66 б	Практ. (10+1)*5= 55 б	Практ. (10+1)*6= 66 б	Практ. (10+1)*5= 55 б	Практ. (10+1)*6= 66 б	Практ. (10+1)*6= 66 б	Практ. (10+1)*5= 55 б	Практ. (10+1)*5= 55 б
Самостійна робота	5б.									
Види ПК	Модульна контрольна робота 25 балів					Модульна контрольна робота 25 балів				
Всього балів за мод.	327					322				
Всього:	649/ коеф. 10,82									
Екзамен	40									
Разом:	(649/10,82) + 40 = 100 б.									

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Зайцев В.П. Режиссура естради і масових заходів. Київ, Мистецтво, 2000 р.
2. Клименко В.В. Ваш вихід, панове, або акторська майстерність. Київ, ТАКСОН, 2002 р.
3. Корнієнко М. Лесь Курбас: Репетиції майбутнього, Київ, Мистецтво, 1988 р.
4. Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені, Київ, Мистецтво, 1989 р.
5. Акторська майстерність : навч.-метод. посіб. / упоряд. Л. М. Довгань. Одеса : Журнал «Аудиторія», 2006. 39 с.
6. Барнич М. М. Психотехніка актора. Майстер-клас : монографія. Київ: Пінзель, 2018. 200 с.
7. Барнич М. М. Майстерність актора: Техніка «обману» : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2016. 304 с.
8. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : метод. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2013. 232 с.

Допоміжна

1. Неллі В. Про режисуру. – К.: Мистецтво, 1977 р.
2. Ремез О. Мізансцена – мова режисера. – К.: Мистецтво, 1970 р..
3. Клименко В. В., Буток В. Д. Ваш вихід, панове або Акторська майстерність для початківців. Київ : Таксон, 2002. 236 с.
4. Максименко Г. Творча особистість та психофізичний апарат. URL: <https://bit.ly/322F1G1> (дата звернення: 14.12.21).
5. Мар'яненко І. О. Сцена, актори, ролі. Київ : Мистецтво, 1964. 290 с.
6. Паві П., переклад М.Якуб'як. Словник театру. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Факультет культури і мистецтв. Кафедра театрознавства та акторської майстерності. - Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. - 640 с.
7. Саган В. А. Акторський тренінг – основа розвитку творчої особистості (дидактика і методика) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтва. Луганськ : Вид-во ЛДІКМ, 2011. 184 с.
8. Топорков В. Про техніку актора. Київ : Держ. вид-во образотв. м-ва і муз. літератури УРСР, 1961. 106 с.
9. Чайковський Д. С. Режисерський задум вистави. Допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості : навч. посіб. Ужгород : Ліра, 2002. 98 с.
10. Черкасов Р. О. Художнє слово на сцені. Київ : Вища школа, 1980. 328 с.
11. Добровольська С. В. Словник театральних термінів з дисципліни «Майстерність актора» для закладів вищої освіти культури і мистецтв. Дніпро : ОКВНЗ «Дніпропетровський театрально-художній коледж», 2019. 33 с.

12. Коротенко Г. В. Формування практичних навичок з акторської майстерності у гуртківців в процесі занять театральною діяльністю. Методичні рекомендації. Кам'янець-Подільськ, 2013. 40 с.

9. Додаткові ресурси

1. Сучасний театр в Україні: <http://teatre.ua/>
2. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. URL: <http://visnyk.knutkt.com.ua/vipusk1.html> / (дата звернення: 18.08.2021).
3. Бібліотека Харківської державної академії культури. URL: <http://lib-hdak.in.ua> / (дата звернення: 18.08.2021).
4. Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв. URL: <http://lib.knukim.edu.ua> / (дата звернення: 18.08.2021).

Рекомендована література розміщена в інституційному репозиторію.